

חליצה בסנדל שאין שלו [שאיין הסנדל של היבם],

או שחלצה בסנדל של עין⁽⁷⁾,

גמרא:

ותמהינן: ומאחר דאפילו שלשה הדיוטות כשרים לחליצה, דיינין למה לי?

ומבארין: באמת אין צריכין דווקא דיינים, והא דקתני "בשלשה דיינין", קא משמע לן, דבעינן לחלוץ דווקא בשלשה שוודעים לחקרות⁽⁸⁾ ליבם וליבמה את הפרשה שהם צריכין לקרות⁽⁹⁾.

דהיינו, שהיבמה צריכה לומר: "מאן יבמי", ו"ככה יעשה לאיש", והיבם צריך לומר: "לא חפצתי לקחתה", ולבסוף צריכים כולם לענות ולומר: "ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו". וכל קריאות אלו

או שחלצה בסנדל של רגל שמאל הנעול ברגל ימין, שנעל מנעל של רגל שמאל על רגל ימין, וחלצה לו כך,

בכל אלו חליצה כשרה.

אבל אם חלצה לו ברגל שמאל, נחלקו בזה במתניתין להלן [קד א].

וכן אם חלצה בסנדל גדול ממידת רגלו, שהוא יכול עדיין לחלוץ בו, למרות שהוא גדול ממידתו,

או שחלצה בסנדל קטן ממידת רגלו של היבם, שהוא עדיין חופה את רוב רגלו

7. בירושלמי יש בזה מחלוקת אמוראים. רב סובר דהיינו דווקא כשאין כולו של עץ. ונחלקו שם בדעתו מה צריך שיהא של עור, אם חבטו, דהיינו המקום שהרגל חובטת בו, או תרסיותיו, דהיינו רצועותיו. ור' יוחנן אומר, שאף אם כולו של עץ כשר.

8. כתב הרמב"ם, שאם חלצה בפני עמי הארץ שאין יודעין להקרות, חליצתה כשרה. שלא אמרו שצריך יודעין להקרות, אלא למצוה [הגר"א].

9. כתבו התוס', דהיינו דווקא בענין הקריאה. אבל בשאר ענייני החליצה אין צריכים להיות בקיאים בדווקא, כי יכולים לשאול אחר כך את הבקאים אם עשו כהוגן. אבל בענין הקריאה לא ידעו לשאול לבקאים אם הקרו יפה.

אבל הריטב"א והנמו"י כתבו, שאמנם אין צריך שיהיו סמוכין, אבל צריך שידעו הלכות

ועיי' בראשונים שהקשו עליו מסוגיא דהתם [עיי' בתוס' שם, ובתוס' ישנים ובתוס' חד מקמאי הכא]. עוד הקשו עליו מהך דאמרינן התם, שהחולץ צריך לדחוק רגלו בקרקע, והיאך זה שנחתכה רגלו עושה כן? וכתבו התוס', דאף הקיטע דוחק את שוקו בקרקע. עוד תירצו הראשונים, דאף שאין יכול עתה לדחוק רגלו בקרקע, כיון שמתחילה כשהיתה שלמה היה יכול לדחוק, הוי בכלל כל הראוי לבלה וכו'.

אמנם יש ראשונים שפירשו להך דהכא בענין אחר. שבאמת מיירי שרגלו שלמה, אלא שקשרה הרצועות מעל הרגל. ובזה אמרינן שאם הרצועות היו קשורות מעל הארכובה, חליצתה פסולה, ולא חשיב מעל רגלו. אבל אם היו קשורות מן הארכובה ולמטה, כשרה.

והביא הנמו"י, דלשיטה זו כתב ר"ת, דקיטע אינו חולץ. וכן דעת הר"מ מקוצי בספר המצות שלו. עיי"ש עוד. ועיי' ברי"ף ובתוס' ישנים.